

СЭКП-НИҢ XXIII СЪЕЗДИНИ БОДУНУҢ АЖЫЛЫН ДООСКАН

БҮГҮ ЧУРТТАРЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, НАТТЫЖЫҢАР!

ШЫН

1925 жылда
түзөлдөттүгөн.

1966 ч.

АПРЕЛЬ

9

СҮББОГА

№ 85 (6411).

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди

Совединиң болгаш Министрлер Чөвүделенин органы

Өртөө 2 көп.

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын XXIII съездизинин дугайында ИНФОРМАСТЫГ ДЫННАДЫГ

Апрель 7-де Москвага, Кремльдин Съездилер ордуну-га, Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын XXIII съездизин боудуну ажылын үргүлчүлзөн.

1966—1970 чылдарда ССРЗ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XXIII съездизиниң Директиваларының дугайында илетилди съезд чугаалашкан.

Эртеңи хуралга санал берип чүве чугаалаан эштер болза: СЭКП-ниң Марий обкомунун бирги секретары П. В. Ураев, Узбек ССР-ниң Министрлер Чөвүделенин даргазы Р. Курбанов.

Даштыкының коммунистг болгаш национал-демократтыг партияларының төзөлгөчилери эштер: Гагемаланың Күш-ажил партиязынын Төп Комитетинин чингине секретары Бернардо Алаваро, Ливан Коммунистг партиянын Төп Комитетинин Политбюро кеңигүчү болгаш секретары Хасан Юрейет, Иран Коммунистг партиянын төзөлгөчилеринин баштыгы Амин Садед, Нидерландының Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин Президиумунуң кеңигүчү Хенк Илерис, Анголаның демократтыг, патриоттуг күштеринин төзөлгөчилери Франсиско Невес, Марокконун Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин бирги секретары Али Ята, Тунисинин Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин секретары Мухаммед Хармел, Нигериянын Ажылчы-таравын социалистг партиязынын Төп Комитетинин чингине секретары Тунжи Огетей, Турциянын Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин даштыкы бю-розунун бирги секретары Януб Демир, Конгонуң (Браз-завил) Национал революстг шимчээшкниң партиязынын Политбюрозунун бирги политиктиг секретары Амбруаз Нумазаал, Иранын Улусчу партиязынын Төп Коми-тетинин Бюрозунун даргазы Реза Рахманш, Болгария-нын Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин се-кретары Умберто Рамирес съездиге байыр чедирип, чү-ве чугаалаарга, делегаттар болгаш аалчылар оларны ижи-биле уткаан.

Оок соонда 1966—1970 чылдарда ССРЗ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының тала-зы-биле СЭКП-ниң XXIII съездизинин Директивалары-ның дугайында илетилди талазы-биле санал берип чү-ве чугаалаан эштер: ССРЗ-ниң Газ үлгүлүрүнүн министри А. Н. Кортунов, Маневаның металлургия за-водунун наң эзилдиргичи (Донецкий партия органи-зациязында) В. В. Холяков.

Даштыкының коммунистг болгаш национал-демо-краттыг партияларының төзөлгөчилери эштер: Марти-нианың Коммунистг партиязынын чингине секретары Армян Никола, Сенегалдың хамаарышпас чорунуң Африкан партиязынын чингине секретары Маммут Диоп, Барын Берлиннин Чангыс-ай социалистг партиязынын Баштар черинин бирги секретары Гер-хард Даниелус байыр чедирип чүве чугаалаарга, деле-гаттар болгаш аалчылар оларны ижи-биле уткаан.

Никарагуаның Социалистг партиязында, Носта-Ри-каның Улусчу авангард партиязында, Сонгу Ирландия-нын Коммунистг партиязында, Ирландиянын Ажыл-чың партиязында, Суданның Коммунистг партиязы-дан, Сан-Маринын Коммунистг партиязында, а ол ышкаш Гвинеаның Демпшпегилг улусчу партиязында байыр чедиргичинерини съездиге келген.

1966—1970 чылдарда ССРЗ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XXIII съездизинин Директиваларының дугайында илетилди талазы-биле санал бээрин саксадыр дугайында шимтирнн съезд хүлээп алган.

СЭКП-НИҢ ТӨП РЕВИЗИЯ КОМИССИЯЗЫНДА

Совет Эвилелиниң Коммунистг партия-зын Төп ревизия комиссиязынын хуралг 1966 чылдын апрель 8-те болган.

Эш А. Н. Косыгин түңнел сөс чугаалаарга, делегат-тар болгаш аалчылар ону ижи-биле уткаан.

Съезд кеңжис хуралга хүн чурумунун дараазында айтырыныча — партиянын төп органнын соңгуурун-че кирген.

Апрель 8-теги эртеңи хуралга партиянын төп органнын соңгуулаанын түңнөлдөргөң дуга-йында саналга комиссиянын даргазы эш Н. Г. Егоров-чегин дыйнадың съезд дыйнаан.

СЭКП-ниң Төп Комитетинин кеңигүнерин, ТН-ның кеңигүнеринде кандидаттарын, Төп ревизия комиссия-зынын кеңигүнерин чангыс эп-сетил-биле соңгаш дугайында дыйнадың съездиниң делегаттары диймит-тиг, үргүлчүлдегид адыш чаксаашкыны-биле уткаан.

Чалсар соонда хүндүсүнүң 12 шакта съездиниң түң-нел хуралы ажыттыган.

СЭКП-ниң XXIII съездизинде Израильдин коммуни-стеринин төзөлгөчилеринин съездиниң адрезинге байыр чедиргичинерин келген деп, даргаалаан эш Л. И. БРЕЖ-НЕВ дыйнаткан. Ол ышкаш съездиге байыр чедирген-нер болза: Германиянын Национал-демократтыг партия-зынын Иол Нормити, Танганьиканың Африка национал эзилгил (ТАНУ).

Съездиниң ажилдап турарының үезинде оок адрезин-ге үлгүлүр буюрулгелериниң, туугуларын, колхоз-тарын болгаш советтарын коллективтеринден, Совет Армиянын болгаш Шериг-Далай Фодунун дайынчы-ларын, комсомолчулардан, аныкталган 90 муң ажилч чачаалар, байыр чедиргичинерин болгаш куш-ажылыч рапорттар чурттуң алы-буру булуңулардан келген. Чыгыс байырын, кузээшкнинерин, саналарын чорутканынын болгаш съездиге куш-ажылыч белек-терин бараан буюрганнарнын шуптузунга съездиниң делегаттарынын мурунундан ол өөрүп четтиргенин иле-реткен болгаш бистин улуг Төрзөн чуртузунун чачагй чорудуу оларның куш-ажылыгына чачаа, чога-дыкчы чедиргичинерин болурун кузээп.

Хуралга оок соонда СЭКП Төп Комитетиниң отчет илетилиниң талазы-биле XXIII съездиниң резолюция-зын, 1966—1970 чылдарда ССРЗ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле СЭКП-ниң XXIII съездизинин Директиваларын, СЭКП-ниң XXIII съездизинин чангыс өң-биле хүлээп алган.

«АНШ-тың Вьетнама агрессиязынга холбаштыр СЭКП-ниң XXIII съездизинин идеогеплин» делегаттар чангыс эп-сетил-биле хүлээп алган.

СЭКП Төп Комитетинин Пленуму партиянын уау-рун органнын соңгаш дээриниң дугайын эш Л. И. Брежнев дыйнаткан. ТН-ның чингине секретары, ТН-ның Политбюро, ТН-ның секретариаты соңгуттуган, СЭКП ТН-нын чанында Партийниң Контроль Комитети-ниң даргазы бадылаттыган. Төп ревизия комиссия-зы боудуну хуралына комиссиянын даргазын соңгаш деп ол баа дыйнаткан.

Эш Л. И. Брежнев түңнел сөс чугаалаан. Совет Эви-лелиниң Коммунистг партиязынын XXIII съездизинин хабдыганын ол чарлаан. Партийниң Гимн «Интерна-ционал» делегаттар болгаш аалчылар улуг сөрүк ки-ришинин-биле ырлап күөсеткен.

Төп ревизия комиссиязы комиссиянын дарга-зынга эш Г. Ф. Сизовту соңгаш.

ЭШ А. Н. КОСЫГИНИН ТҮННӨЛ СӨЗҮ

Эштер делегаттар! 1966—1970 чылдарда ССРЗ-ниң улус ажил-агыйын хөгжүдериң беш чыл планының талазы-биле Директивалар төзөлгөчилериниң көргөң бол-за чуртту экономика талазы-биле хөгжүдериң көрдүгөн программа-нын съездиниң делегаттары бир үн-биле чуулгугуңуң көрүп турарын болгаш бүгү совет кижилериниң чуректеринге ол ижи-биле таарышкан-дыр дээрнн көргөскөн. (Адыш чак-саашкыны). Ол программа совет улустун эрге-ажыктарына болгаш амыралчы хергелдеринге таар-жып турар-дыр.

Съездиниң делегаттарының чуга-лаан саналарын бистин чурттуң эконо-миктиг амыралчы айттырыла-рын шимтирлээрнн улуг салыш-кын болуп турар. Ол саналарын съездиниң комиссиязы чугаалашып көргөн. Оларны чамдызын Дирек-

тиваларга кирерин комиссия санал-дар болгаш бистин билинчине бадыла-ры-биле бегүн делегаттарга үлөп берген турар. Өөренип көрүп негес-тирил турар оок өске саналдарын беш чыл планын ажилдап кылдыр кичээлгелдиг өөренип көрүп-биле ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүделинге, ССРЗ-ниң Күрүлгөсүн, министр-стволарга шилчидип бээрин саналдап турар.

Директивалар төзөлгөчилерин бир үн-биле чуулгугуңуң көргөн чорук бистин партиянын Төп Комитетинин чо-рулуп турары коммунистг тургу-зушкунун чингине шүтүмүн үлө-лөп көрүп партиянын болгаш улус-туң чангыс элтин илергейдеп тур-ар-дыр! (Ур адыш чаксаашкыны).

Ам бистин мурунуста Директиваларга үндээлээч-күрүнн чангыс ай, 5 чылга улус ажил-агый-панын чогадыр деп—улуг чугула со-рулга туруп келген-дыр. Ол дээр-ге улуг болгаш харыскалыг ажил. ССРЗ-ниң Күрүлгөсүн, министр-стволар, эвилелешкен республикаларын министрлер чөвүделери, ажил-агый болгаш план органны беш чыл планын чыл-чылга хураап тургаш ажилдап кылдыр болгаш онза чугу-лаа чүве түд дээр-ге ону бүдүр-гелге бүтүзүңе чедирер ужурут. Чаа беш чыл планын чогадырн 4—5 ай-

лар иштинде дээрар эргежок чугу-ла. Оок соонда беш чыл планын чугаалажып көрүп-биле ССРЗ-ниң Дээди Советинин сессиязынга килгирген турар.

Беш чыл планын чогадыр тала-зы-биле ажилды бугула-ла эртем бугулаар, ажил-агый удурулазын чача бадылаарын барымдаалап көрүп тургаш чоруткан турар ужурут. Эко-номиктиг айттырыларын шимтирлээр-нин бөлүрүп болбас. Ол ажил болза чорутканын бугула-ла көрүп, эр-темин болгаш техниканын адыг-де-лгип чедиргичинеринге үндээлээч, планын оонаалдарын болгаш бугу-рулгени хөгжүдериңн эң-не боттук орутарын шилчип адыр чорутуу эконо-мика талазы-биле үндээлээрн негеп турар. Беш чыл планын ажил-ла кылдырла эртем-шчилел бол-гаш төзөлгөчилериниң шүтүмүнүн, улус ажил-агыйын ол адырларын эртем-денерин, тускай эртемнелерин саара туткан турар ужурут. Бү-дүрүлгенин чаргычкыларын бол-гаш мурунчаларын тургулазын чаа калба-биле ажилдап болза чо-пуну улус ажил-агыйн хөгжү-дүр болгаш онуң чачагй бадылын кы-зуур талазы-биле хемчеглерин че-диргичиниң-биле боттандыры ижи-тиник күш-ажылың бүдүрүкчү-

лүтүн өздөлдөң, бүдүрүлгө фонд-дарын болгаш материалды кура-ларын болгаш ажилдаарын, бүдүрүлгө бугулаң ажил-агый ажил-чорудулазын түңнөлдөң-дөң долзу-биле болгаш бугурун-биле тамаажыр дээрин утас херек.

Улус ажил-агыйын бугу-ле уча-токтарына шыңгы камналганы чо-рулары, программаны эң-не долу бот-тандырынга херектиг кураалдарын тургузары, материал болгаш сан-чөк кураалдарын ажилдаарынга шимгыны контролду тургузары эрге-жок чугула.

Ажил-агыйын чорударынын деңи-чи принциптерин быжыгдар чорук бүдүрүлгелерин планнарын коллек-тивтерин эрге-ажыктары-биле улус сырый холбаштыр арганы биске бээр. Ол болза бүдүрүлгени хөгжү-дүр болгаш ажилды көргүдериңн ажи-дир талазы-биле демиселди күш-дирлериңн улуг ужуру-дузун болуп. Чугула ол негелдеп тур-ла, бис болза чоңуну материалды чача-гай бадылын өстүрөр талазы-биле көргүдериңн программаны чедиргичиниң-биле боттандыры, совет кижилерин амыралчынын деңисин улус ыңай көдүрүңге үндээлээр-ни тургузуп болуп бис.

Чаа план, оок эчине бозалары бол-гаш сорулгалары ажил-иңи бугу-лүңе толаргай болуп ужурут. Пар-тия организациаларын бистин чаа беш чыл планын чангыс сорулгаларын чендүрүлүп, оок күөсүдериңн то-даргай оруктарын болгаш аргаларын совет киж бугуруңге чедирер хү-дээлгелдиг.

Совет улус беш чыл планынын бирги чымынын оонаалдарын күө-сүдериңне күш-ажылыч белек ке-дүрүлүшкүңүн бадылаанга кирип-кен. Ажилчы чоңарын калбас мас-саларын көрдүгөн программаны күөсүдериңне кула-соруунуң чангыс элтин болгаш беденин быжыгдар-лаан, партия организациаларын беш чыл планын күөсүдериңн даш бугу-лүтүш шимчээшкниң калбартыр ху-дээлгелдиг. Чаа күш-биле, күш-ажы-лыч улус улуг көдүрүшкүн-биле совет улус болза бистин партиянын удурулазын-биле партиянын XXIII съездизиниң айткан бергени улус ажил-агыйын улус ыңай хөгжүдери-нин программаны боттандыра дээр, бистин чуртка коммунизми тургу-зарына чаа-чаа чедиргичинер дээр демиселди калбартып чорудар. (Дик-митинг, ур адыш чаксаашкыны). Шупту бут кырынга тургулап кел-гөн).

Эштер! Совет Эвилелиниң Комму-нистг партиязынын XXIII съездизин боудуну ажылын үргүлчүлзөн. Бистин партиямыстың болгаш чурту-вустун төөгүзүңе телептиг терин оок ээлери чигинип чок. Оок ажи-лыңн чорудулазынга болгаш түң-нелдеринге бистерин шуптузунуң сеткилвис ханган деп чугаалаптар болумза, съездиниң делегаттарынын болгаш кижилеринин ийити шимтирлээрнн ол кылдыр болуп тур мен. СЭКП ТН-ның отчет илетилин болгаш чаа беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын съезд ажил-иңи, бугу тала-зы чугаалаашты. Эң чорук чылдарда партиянын политиктиг шүтүмүн кол-лективтиг ажилдап кылдымыс.

Политиканын, экономиканын, иде-ологиканын болгаш партиянын органи-зацияч ажил-чорудулазынын ажи-дирал-биле, коммунистг тургузуш-кунуңн практиказынын бозу-биле тургузтуган эң чугула айттырыл-гы кол кичээлгелдиге чурду.

Дараазындагы беш чылда бистин шимтиг политиканын болгаш ажил-агый ажил-чорудулазын чингил кол улагыныкынын съезд тодаргайлаан. Ол политиканын алыс уткаан чүд дээр, бистин чуртувус-ка коммунист тургузушкунуңа чаа-ча сорулгаларын чеп алырын хан-дыры, бүгү шимтиг бугурулгелерин ажилык болурун дыйа беледир-ин, ажилчы чоңарын материалды чачагай бадылаанын чайгылыш чок өздөлдөп, бистин Төрзөн чур-тувустун камгаларын арганы улус ыңай быжыгдарын чеп алыры ол болуп. Бо беш чылда калба ажил-агый бугурулгелерин тургузуп өздө-лөң, үлгүлүр хөгжүлгелерин белек темптерин чеп алыр апар бис. Бистин планын экономикамыс чаа чаджаа ол бугу көдүр.

Съездиниң ажилың оок чугула түңнел чүд дээр, бистин партия-мыстың болгаш күрүнениң даш-тыкы политиктиг улагыныкынын оок тодаргайлааны болуп. Коммуни-ст тургузушкунуңа эң-не таарым-чалыг бадылаарын тургузарыңа, со-циалистг системанын күчүмүн бы-жыгдарыңа болгаш национал база социал хосталга даш улустарын демисел бугу хемчег-биле деткир-гени, тайбынын быжыгдарыңа болгаш дегейин чаа дайынн бол-дургазын, аны-буру шимтиг тур-гузулгү күрүнелерин тайбын до-гунаашкынын деңисин принцип-терин бадылаарыңа улаган даш-тыкы политиканы моон соңгаш-лаа чорутарын Төп Комитетке, Совет ча-закка съезд дыйнаткан.

Алаа соонда, съездиниң ажилы-нын үшкү чугула түңнел чүд дээр-ге, организа болгаш идея-полити-ка талазы-биле бистин партиямыс-улам ыңай быжыгдар сорулгалы шимтирлээрнн оок күлөп алганы бол-уп. Ол шимтирлер коммунистерин авангарды ролон болгаш оларын дааскан ажил-херекке харыска-талын белилериңге, партиянын ижи-тин демократияын улам ыңай хөг-жүдериңге, эң-не калбас улус мас-салар-биле партия организациалары-нын харылааларын калбартырынга

Эштер! Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын XXIII съездизин боудуну ажылын үргүлчүлзөн. Бистин партиямыстың болгаш чурту-вустун төөгүзүңе телептиг терин оок ээлери чигинип чок. Оок ажи-лыңн чорудулазынга болгаш түң-нелдеринге бистерин шуптузунуң сеткилвис ханган деп чугаалаптар болумза, съездиниң делегаттарынын болгаш кижилеринин ийити шимтирлээрнн ол кылдыр болуп тур мен. СЭКП ТН-ның отчет илетилин болгаш чаа беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын съезд ажил-иңи, бугу тала-зы чугаалаашты. Эң чорук чылдарда партиянын политиктиг шүтүмүн кол-лективтиг ажилдап кылдымыс.

Политиканын, экономиканын, иде-ологиканын болгаш партиянын органи-зацияч ажил-чорудулазынын ажи-дирал-биле, коммунистг тургузуш-кунуңн практиказынын бозу-биле тургузтуган эң чугула айттырыл-гы кол кичээлгелдиге чурду.

Дараазындагы беш чылда бистин шимтиг политиканын болгаш ажил-агый ажил-чорудулазын чингил кол улагыныкынын съезд тодаргайлаан. Ол политиканын алыс уткаан чүд дээр, бистин чуртувус-ка коммунист тургузушкунуңа чаа-ча сорулгаларын чеп алырын хан-дыры, бүгү шимтиг бугурулгелерин ажилык болурун дыйа беледир-ин, ажилчы чоңарын материалды чачагай бадылаанын чайгылыш чок өздөлдөп, бистин Төрзөн чур-тувустун камгаларын арганы улус ыңай быжыгдарын чеп алыры ол болуп. Бо беш чылда калба ажил-агый бугурулгелерин тургузуп өздө-лөң, үлгүлүр хөгжүлгелерин белек темптерин чеп алыр апар бис. Бистин планын экономикамыс чаа чаджаа ол бугу көдүр.

Съездиниң ажилың оок чугула түңнел чүд дээр, бистин партия-мыстың болгаш күрүнениң даш-тыкы политиктиг улагыныкынын оок тодаргайлааны болуп. Коммуни-ст тургузушкунуңа эң-не таарым-чалыг бадылаарын тургузарыңа, со-циалистг системанын күчүмүн бы-жыгдарыңа болгаш национал база социал хосталга даш улустарын демисел бугу хемчег-биле деткир-гени, тайбынын быжыгдарыңа болгаш дегейин чаа дайынн бол-дургазын, аны-буру шимтиг тур-гузулгү күрүнелерин тайбын до-гунаашкынын деңисин принцип-терин бадылаарыңа улаган даш-тыкы политиканы моон соңгаш-лаа чорутарын Төп Комитетке, Совет ча-закка съезд дыйнаткан.

Алаа соонда, съездиниң ажилы-нын үшкү чугула түңнел чүд дээр-ге, организа болгаш идея-полити-ка талазы-биле бистин партиямыс-улам ыңай быжыгдар сорулгалы шимтирлээрнн оок күлөп алганы бол-уп. Ол шимтирлер коммунистерин авангарды ролон болгаш оларын дааскан ажил-херекке харыска-талын белилериңге, партиянын ижи-тин демократияын улам ыңай хөг-жүдериңге, эң-не калбас улус мас-салар-биле партия организациалары-нын харылааларын калбартырынга

Эштер! Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын XXIII съездизин боудуну ажылын үргүлчүлзөн. Бистин партиямыстың болгаш чурту-вустун төөгүзүңе телептиг терин оок ээлери чигинип чок. Оок ажи-лыңн чорудулазынга болгаш түң-нелдеринге бистерин шуптузунуң сеткилвис ханган деп чугаалаптар болумза, съездиниң делегаттарынын болгаш кижилеринин ийити шимтирлээрнн ол кылдыр болуп тур мен. СЭКП ТН-ның отчет илетилин болгаш чаа беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын съезд ажил-иңи, бугу тала-зы чугаалаашты. Эң чорук чылдарда партиянын политиктиг шүтүмүн кол-лективтиг ажилдап кылдымыс.

Политиканын, экономиканын, иде-ологиканын болгаш партиянын органи-зацияч ажил-чорудулазынын ажи-дирал-биле, коммунистг тургузуш-кунуңн практиказынын бозу-биле тургузтуган эң чугула айттырыл-гы кол кичээлгелдиге чурду.

Дараазындагы беш чылда бистин шимтиг политиканын болгаш ажил-агый ажил-чорудулазын чингил кол улагыныкынын съезд тодаргайлаан. Ол политиканын алыс уткаан чүд дээр, бистин чуртувус-ка коммунист тургузушкунуңа чаа-ча сорулгаларын чеп алырын хан-дыры, бүгү шимтиг бугурулгелерин ажилык болурун дыйа беледир-ин, ажилчы чоңарын материалды чачагай бадылаанын чайгылыш чок өздөлдөп, бистин Төрзөн чур-тувустун камгаларын арганы улус ыңай быжыгдарын чеп алыры ол болуп. Бо беш чылда калба ажил-агый бугурулгелерин тургузуп өздө-лөң, үлгүлүр хөгжүлгелерин белек темптерин чеп алыр апар бис. Бистин планын экономикамыс чаа чаджаа ол бугу көдүр.

Съездиниң ажилың оок чугула түңнел чүд дээр, бистин партия-мыстың болгаш күрүнениң даш-тыкы политиктиг улагыныкынын оок тодаргайлааны болуп. Коммуни-ст тургузушкунуңа эң-не таарым-чалыг бадылаарын тургузарыңа, со-циалистг системанын күчүмүн бы-жыгдарыңа болгаш национал база социал хосталга даш улустарын демисел бугу хемчег-биле деткир-гени, тайбынын быжыгдарыңа болгаш дегейин чаа дайынн бол-дургазын, аны-буру шимтиг тур-гузулгү күрүнелерин тайбын до-гунаашкынын деңисин принцип-терин бадылаарыңа улаган даш-тыкы политиканы моон соңгаш-лаа чорутарын Төп Комитетке, Совет ча-закка съезд дыйнаткан.

Алаа соонда, съездиниң ажилы-нын үшкү чугула түңнел чүд дээр-ге, организа болгаш идея-полити-ка талазы-биле бистин партиямыс-улам ыңай быжыгдар сорулгалы шимтирлээрнн оок күлөп алганы бол-уп. Ол шимтирлер коммунистерин авангарды ролон болгаш оларын дааскан ажил-херекке харыска-талын белилериңге, партиянын ижи-тин демократияын улам ыңай хөг-жүдериңге, эң-не калбас улус мас-салар-биле партия организациалары-нын харылааларын калбартырынга

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын Төп Комитетинин Пленумунун дугайында ИНФОРМАСТЫГ ДЫННАДЫГ

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязынын XXIII съездизиниң соңгашы СЭКП Төп Комитетинин Пленуму 1966 чылдын апрель 8-те болган.

СЭКП ТН-ның ПОЛИТБЮРОЗУН Пленум дараазында составтыг кылдыр соңгаш: Политбюроңуң кеңигүнери эштер: Брежнев Л. И., Воронов Г. И., Кириленко А. П., Косыгин А. Н., Мазуров К. Т., Пельше А. Я., Подгорный Н. В., Полянский Д. С., Суслов М. А., Шелепин А. Н., Шестев П. Е.

Политбюроңуң кеңигүнеринге кандидаттар эштер: Гри-

шин В. В., Демичев П. Н., Кунаев Д. А., Машеров П. М., Мжа-ванадзе В. П., Рашидов Ш. Р., Устинов Д. Ф., Шербицкий В. В. СЭКП ТН-ның Чингине секретары эш Л. И. Брежневти Пленум соңгаш, СЭКП ТН-ның секретары эштер: Ан-дропов Ю. В., Демичев П. Н., Капитонов И. В., Кириленко А. П., Кулаков Ф. Д., Пономарев Б. Н., Рудаков А. П., Суслов М. А., Устинов Д. Ф., Шелепин А. Н. соңгуттуган.

СЭКП ТН-ның ЧАНЫНДА ПАРТИЖИ КОНТРОЛЬ КОМИТЕДИНИН даргазын А. Я. Пельшени Пленум соң-гаш.

СЭКП-НИҢ XXIII съездизин хаарда ЭШ Л. И. БРЕЖНЕВТИН ЧУГААЗЫ

Эштер! Совет Эвилелиниң Комму-нистг партиязынын XXIII съездизин боудуну ажылын үргүлчүлзөн. Бистин партиямыстың болгаш чурту-вустун төөгүзүңе телептиг терин оок ээлери чигинип чок. Оок ажи-лыңн чорудулазынга болгаш түң-нелдеринге бистерин шуптузунуң сеткилвис ханган деп чугаалаптар болумза, съездиниң делегаттарынын болгаш кижилеринин ийити шимтирлээрнн ол кылдыр болуп тур мен. СЭКП ТН-ның отчет илетилин болгаш чаа беш чыл планынын талазы-биле Директиваларын съезд ажил-иңи, бугу тала-зы чугаалаашты. Эң чорук чылдарда партиянын политиктиг шүтүмүн кол-лективтиг ажилдап кылдымыс.

Политиканын, экономиканын, иде-ологиканын болгаш партиянын органи-зацияч ажил-чорудулазынын ажи-дирал-биле, коммунистг тургузуш-кунуңн практиказынын бозу-биле тургузтуган эң чугула айттырыл-гы кол кичээлгелдиге чурду.

Дараазындагы беш чылда бистин шимтиг политиканын болгаш ажил-агый ажил-чорудулазын чингил кол улагыныкынын съезд тодаргайлаан. Ол политиканын алыс уткаан чүд дээр, бистин чуртувус-ка коммунист тургузушкунуңа чаа-ча сорулгаларын чеп алырын хан-дыры, бүгү шимтиг бугурулгелерин ажилык болурун дыйа беледир-ин, ажилчы чоңарын материалды чачагай бадылаанын чайгылыш чок өздөлдөп, бистин Төрзөн чур-тувустун камгаларын арганы улус ыңай быжыгдарын чеп алыры ол болуп. Бо беш чылда калба ажил-агый бугурулгелерин тургузуп өздө-лөң, үлгүлүр хөгжүлгелерин белек темптерин чеп алыр апар бис. Бистин планын экономикамыс чаа чаджаа ол бугу көдүр.

Съездиниң ажилың оок чугула түңнел чүд дээр, бистин партия-мыстың болгаш күрүнениң даш-тыкы политиктиг улагыныкынын оок тодаргайлааны болуп. Коммуни-ст тургузушкунуңа эң-не таарым-чалыг бадылаарын тургузарыңа, со-циалистг системанын күчүмүн бы-жыгдарыңа болгаш национал база социал хосталга даш улустарын демисел бугу хемчег-биле деткир-гени, тайбынын быжыгдарыңа болгаш дегейин чаа дайынн бол-дургазын, аны-буру шимтиг тур-гузулгү күрүнелерин тайбын до-гунаашкынын деңисин принцип-терин бадылаарыңа улаган даш-тыкы политиканы моон соңгаш-лаа чорутарын Төп Комитетке, Совет ча-закка съезд дыйнаткан.

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИНГ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫН XXIII СЪЕЗДИЗИ

(Төнчүзү, Эгези 2-ги арында).

— СЭКП-нин XXIII съездин Совет Эвилелинге коммунисттик мөөнөттөгү делегация тургузушкунунга, делегациянын революция ажалын шимчээшкенине, тайбын, хосталга база депшиле дээш улустарнын демиселинге канчаар-даа аажок чугула учур-дузалыг болур—деп, адыш чаксаашкынынын алаа-биде Германиянын Барын Берлин чыгыс аай социалисттик партиянын баштаар черинин бири секретары Герхард Даниелус мелегелээ.

— Барын Германиянын тергилекти бөлүктөрүнүн өжөн негекчи уганымын хамыктын мурунда Барын Берлинге эң улуг айымдыг болуп турар деп, оратор улам чылаан. Политиктик кризистерин олаа болгонда бистин хоораймыстын келир үзүн чок. Тайбын болгаш ааскежиктиг төгүлдүгүн перспективаны Барын Берлинге чүгө бир өвөс бистин хоораймысты фронт хоорай

кылдыр шилчилер соок дайын уганымын соокдай, бир өвөс оок чуртагыч чон тайбынны быжыгалаарына, ийн герман күрүнелерини аразыла чоокшалажымын хан херээнте болгаш бот-боттары билчир чорукту тургузарыга болуун чогулчалыг салышкынын кирип болза тайбын болгаш аас-кежиктиг төгүлдүгүн перспективаны чүгө йнчан Барын Берлинге тургузунар.

Барын Берлинге чаа байдал тыптыр турар. Вашингтон биле Бонн хоорайны өңчүк-чөгөөлөрүн олаа кылдыр амыгалаарын чуртагыч чонуктык хай кезин күзөйлөй турар. Хай-хей кижилер соок дайынны база коммунисттик улар аарыгын политиканын буруу шаан, Барын Берлиндин Чөөн болгаш Барын тала-биле алаа тайбын харылааларын тударын күзөп туралар. Бо таварыгала Германиянын төгүлдүгүн бир-де дугаар ажалычын-тараачынын кун-рунеси—ГДР-биле харылааларын таарымчалыг болдуар херек.

1966—1970 чылдары ССРЭ-нин улус ажал-агынын төгүлдүгүн беш чыл планынын талазы-биле СЭКП-нин XXIII съездинин Директиваларын дугайында илеткел талазы-биле 17 кизи чүгө чугаалаан болгаш санал бээрин кызыгалаар деп санал киргенин хуралдын дарга-дынчаткан. Съездин делегациянын санал-онал бээрин соокдайр деп чангыс үн-биле шийтирээ.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы А. Н. Косыгинге түнел сөс берген. Оок кыска чугаады адыш чаксаашкынына үзө кирдирип турган.

Апрель 7-нин кезээки хуралында СЭКП-нин XXIII съездинин хун чурумунун даразында айтырылган: партиянын төп органдарын соңгүрүнчө кирген.

Коммунизм тургузукчуларынын улуг съездизи

ВАРШАВА. Апрель 7. (СЭТА). Польшанын солунарынын бири аарынары болгаш Топ радионун «сөөлүгү меледери» Москвадан келген динназыларын тос хун ламчылып турар. Польша Улус Республиканын ажалыч чоннары СЭКП-нин XXIII съездинин ажалын соңгүрүп турар.

«Трибуна люду» солун ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы эш А. Н. Косыгинин илеткел чугаалажып көрүп турарын бөгүн ламчылып, делегациянын саналарын «ажыл-ишчи болгаш харылааларын бозаар чоруктуу сеткил-сагыш сиңиккен» деп айтып турар.

А. Н. Косыгинин киргени ССРЭ-нин экономикаын төгүлдүгүн беш чыл планынын соругаларын делегациянын бөрүнү-биле чүгүлдүгү деп санал турар дээрин «Жиче Варшавы» солун мелегелээ.

Он-он улуг болгаш бичин айтырылган съезде чугаалажып турар деп, «Жоднеж волюности» солун айтыкан: Тургустунга айтырылган хемчээли улуг, олар шүптү чугула болуп турар.

УЛАН-БАТОР. Апрель 7. (СЭТА). ССРЭ-нин беш чыл планынын талазы-биле Директивалар төгөйлөдүн XXIII съезде чугаалажып турарына холбаштыр парлаан мурунку чүгүлдүгү «Унэн» солунун үнелде мелегелээ болза, Совет Эвилелинин улус ажал-агынын төгүлдүгүн чашаа беш чыл планын төгүлдүгүн кайтамчык перспективалары болуп турар.

1966—1970 чылдары беш чыл планын боза коммунизмдин материал-техниктиг баазанын тургузар дээш совет улустун демиселинин чугула-чазамы болуп деп, солун бижээ.

Болуун чуртун чаарткан, амгы делегация шийткенин өскөрткөн болгаш кизи төрөлтөткөнин төгүлдүгүн чаа уени ажалыч совет ажалын аягы, колхозчу тараачынар болгаш улусчу интеллигенция болуун коммунисттик партиянын улуг тургузуучу-биле өңдүр чаагай чаа соругаларын челишкенин күтүүдө дээрине Моолдун коммунисттер, бугу моол улус быжыг түзүлдүгү деп, «Унэн» мелегелээ.

ПРАГА. Апрель 7. (СЭТА). СЭКП-нин XXIII съездинин «Руде право» солун ажал-агы коммунисттик партиянын болгаш делегациянын революцист күштеринин интернационализмин болгаш эң-сеткил каттыштырылаанын көрүзүп болур деп айтыкан.

Съездин ажалына ажал-агы партиянын калба-биле киржип турар чоругу болза, XXIII съездинин кол уганымын өңчө көрүнгө чангыс өңтүн негедейин коммунисттик болгаш ажалычын партиянын хай тургузуну дегип турарын көргүскөн деп, солун бижээ. Империялыгы улар демиселге халектин кинерин чангыс энин херек кырына чангыс үн-биле негеп турар чоругу 1957 болгаш 1960 чылдарын Москва чөвүлө тураларында ажаллап кылганын делегациянын коммунисттик шимчээшкенин кол шүгүмүн оларын шийткенин бадыкап турар. Съезде болгаш бугу саналдарын кайтамчык чүгүлдүгү болза, ветнам улус-биле делегациянын коммунисттик болгаш ажалычын шимчээшкенин эң-сеткил каттыштырылаан.

америк агрессияга удур оон демиселдин мораль талазы-биле шүттү деткип турары болган.

ХЕЛЬСИНКИ. (СЭТА). «СЭКП-нин XXIII съездинин улуг болушкун. Ол дээрде чүгө Совет Эвилелинге өвөс, ларын бугу делегация, социализмин бугу күштеринге улуг салдарыг болур. Совет Эвилелинин өзүп, быжыгышкыны дээрде-ле бугу делегация тайбын болгаш социализм херөөнн быжыгышкыны, а Совет Эвилелинин челишкенин — тайбынны болгаш социализмин бугу лагеринин боза өтүлдөи болгаш челишкенин бозу-ла болгай» — деп, ФКП-нин ТК-нын Политбюроунун кезжигу, Финляндиянын улугуну демократия эвилелинин парламент фракциянын даргазы Херта Куусинен СЭТА-нын корреспондентизинге мелегелээ.

СОФИЯ. (СЭТА). Кизи төрөлтөткөнин кичээлге Кремльдин Съездилер ордунуе уланган бо хунерде совет нинтелидин кол демектеринин бирөөсү—партиянын болгаш чонук аразында чарылбас сыры харылаа-зы, денинч авангарды долгадыр совет кижилерин бузулбас сыры каттыжымын олаа чырыкылган улуг илергелеткенин турар-дыр деп, «Земледельско знаме» солун бижээ.

«Народна Армия» солунун бижип турары болза: ССРЭ-нин беш чыл планы — Совет Эвилелинин чүгө болуун улам ыягы челишкенин-инин үндөни эвөс-тир. Оон челишкенин бугу делегация социализмин болгаш коммунизмдин ая

ажи агитатору база пропаганда болуп турар. Беш чыл планын күтүүс-кенин түнелдиге ССРЭ-нин, делегациянын социалисттик системанын экономикаын болгаш камгала чүгүзү улам күштелер. Импералисттерин, хамыктын мурунда америк импералисттерин болгаш оларын барыны-герман эвилелдеринин агрессия уганымын тайбыга улуг кыжанымын болуп турар. Ичтангаш Совет Эвилели камгала, болуун Чепестик Күштерин быжыгалаарына эржөк чугула херекчилерин боза ужурга таварышкан.

Совет Эвилели агрессорларын кычыгырбас дээш, делегациян чаа дайын болдурубас дээш мога чок күженишкенин салып турар.

ГАВАНА. (СЭТА). Куба наймысалазын парлагызы болгаш радиоу СЭКП-нин XXIII съездинин ажалынча улуг кичээлге салып тургучулуктаан. Съездин делегациянын болгаш ажалычын саналдарын Гаваанын каш-лаа разностанциялары болгаш теледидециянын ийн шүтүм шийткенин ламчылып турар. Совет коммунисттерин съездинин дугайында информацияларын солунар боттарынын арынарын эң кескү черлерине парлап турар.

Кубанын Коммунисттик партиянын органы—«Гравма» солун XXIII съездинин ССРЭ-нин улус ажалычын төгүлдүгүн талазы-биле Директиваларыга хамараштыр делегациянын берген саналдарын долчулазын парлаан.

СЭКП-нин XXIII съездинин ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы А. Н. Косыгинин илеткелдин талазы-биле «Моя» солун редакция чүгүлдүгү парлаан.

Бодалыгыс партия-биле

Кызылдын калба-биле — хоорайнын мураксмы будурулаларын бижээ. Коммунисттик партиянын XXIII съездинин коллективтик кезжигу кизи кум-ажымын белек-биле үткөт. Март айык кизи продукция бугу планын олар 119,1 хун, а бо кылдык бири кварталык планын 118,8 хун күтүскөн.

Заводтук коллектив партиянын XXIII съездинин ажалынын дугайында боттарынын саналдарын мичи-хурала чугаалашканар. Ажалычын олуурттын эзелкен. Оларын арын-шырайында өөрүшкү, кум-ажымын күтүгү илден.

СЭКП ТК-нын съезде өткөт илеткел болгаш 1966—1970 чылдары ССРЭ-нин улус ажал-агынын төгүлдүгүн беш чыл планынын талазы-биле СЭКП-нин XXIII съездинин Директиваларын СЭКП Кызыл хоорайнын секретары эш Кудожин ажалычынга үлүг соңгүрүл-биле таныштырган.

Будурулалык журналчы мастери эш Усоева сөс ил, жыкчаар чугаалаан:

— Чаа беш чылда өш-чөм үлөтүрүмүз продукциянын хемчээли хөйү-биле көзүдөр. Продукциянын шымарын экижидери, оон ассортиментин калбартыры, кум-ажымын будурулаларын бедидери, продукциянын бот-үзөмн чыгедери — биске чүгүл соругалар бо-дур. Бистин бригадалык кезжигу, бугу коллектив-биле бир дөмөк, чангыс эң-сеткил меледери документтерин күтүлдүгүнү уткуп алаан. Совет кумун, коммунисттик партиянык чокку беш чылдары боттамыр хемчээлери кизи бугу чоругуларын турар. Ылаңсыа негедей ийн хунуңу димшанылаан турарына херекчилерге биске дык-ла өөрүмүк болгаш таарымчалы-дыр. Бистер хостуг шактарыны бичи уругларыны кижизилерине, өөрдөлгө болгаш черле культуру димшаныла-га бээр алаар бис.

Будурулалык лаборатория ажалычын эш Гусеванын чугаалаан: — Партиянын XXIII съездинин төгүлдүгү документтери кизи будурулалык чурмакка эрм болгаш чок. Чүгө дээр, совет кизи дугайында саны салышкыны, чымыс сестер оларын олуур будурулалык бичиктер. Будурулалык чаа технологияны, болбашыраак механизирин, журналчы дуржулаларын ажалычын — хун бугуңу чугула айтыралары. А чокку алаанмы, сүзүмүз ашчын айма-биле хандылары — бистик

«ыдыктыг хулээгевис. Ол чорук коллективтик кезжигуерин кум-ажымын чаа-чаа бедик көрүзүлгө чедип амырды хай-аңт кирип турар.

Партия организационун секретары эш Ашхаким сөс алган, партиянын Уставына чандык өскөрүлгө кирип улуу-биле деткип турарын чугаалаан.

Хуралдын төнчүзүндө коллектив кезжигуерин дараамды шийтирчи хулээп алаанар: СЭКП ТК-нын политиктиг шүгүм болгаш практика ажал-чорудуу болуу-биле чүгүлдүгү деп көрүп, деткир. Ажалычын темизин кудулатпай, май мурунун социалисттик чаркын калбартып, өөрт айык планын апрель 20-де күтүсөдү, пландан дашкаар 50 муң рубль түмүн продукциянын бээр. Хоорайнын база будурулалык де-вискээригн нозажидыга, чаагайыдыгына илеркелгү киржир.

С. КЫЗЫЛ-ООЛ.

ЧҮРЕКТЕРНИ ӨӨРТКӨН

Хову-Аксмыда АТА-нын коллектив СЭКП-нин XXIII съездинин материалдарын калба-биле таныжып турар болгаш делегация учур-дузалыг болуп турар ол төгүлдүгү документтерин бугу совет кижилер-биле бир дөмөк чүгүлдүгүн, хулээп көрүп турар.

Чурттуң улус ажал-агынын төгүлдүгүн транспорттук кол соругаларын ында долгай айткан-дыр. Автомобиль үлөтүрү чаа хевирин хой саным, универсальдык машиналарын улус ажал-агына бээр, ол миканш итинин-биле 63 муң км узун кадыг шымыгыс оруктары кылдыр эш Косыгинин илеткелде айткан. Бо беш чылда «Тыва коболь» комбинаттыг туудуң дозугу, ажаллаа киирер дөңн бистин чүрөктөрүн ханымы-биле өөрткөн.

Хову-Аксмыда автомобиль транспорту чүк соңгүлдө болгаш пассажир аргымыздыга кара чангыс өвөк болуп турар. Ичтангаш бо беш чылда Хову-Аксмыда чедир орук кылдып турарына бугу чурт мен, «Тыва коболь» комбинаттын туудуңга чүк соңгүлдүгү, ай, квартал планынын долгаам аажыр күтүсөдү турар мен. Машиналык чүк соңгүлдүгү дөзү-биле ажаллап, оон алаа турар, азы курут машина чоругу болдурубайн тургай, партиянын XXIII съездинин шийтирлерин амыдалага боттамыр дээш улам эш ажалдарынын хулээп тур мен.

Б. МАРТ-ООЛ, Хову-Аксмыда АТА-ны чолаачым.

позуң машинаны, съездинин делегация В. А. ВАСИЛЬЦОВ-биле кады Кремльдин Съездилер ордунда. Фото А. Стужинини.

СЭТА-нын фотохрониказы.

Чүүлдүгүзү мен

СЭКП-нин XXIII съездинин эш Л. И. Брежневтиң өткөт илеткелде партиянын Уставына чандык өскөрүлгө киргизилер дугайында саяаларга хамараштыр боттарынын бодуңу бодалымын илергелеским. 23 хурга чедир аныктарын чүгө ВЛКСМ-ин дачыштыр хулээп алыр дөң савадым деткип турар мен. Комсомолдун хулээп-чорудуу дээш кижизилерин школа-

аа эрткен анык кижилер партиянын кеңигу-нүн төлөткелер болуру чатажон. Ол чорук партиянын курамын бозор комсомолдун ролун бедидер. Чаа өскөрүлгө болза, партия негитү-нүн ады улам бедик көтүрүлгө, бодуңу организационун болгаш партиянын нинти ажал-чорудуу дээш коммунисттерин хары-

У. ТӨМҮР-ООЛ, анык коммунист. Улуг-Хем район.

ССРЭ-НИН ДЭЭДИ СОВЕДИНГЕ СӨНГУДАГА УТКУШТУР

ПОЛИТИКТИГ УЛУГ ЧУГУЛА КАМПАНИЯ

К. Н. ДИГА, Тыва АССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Секретары

ССРЭ-нин Дээди Советинин сөңгула белеткел СЭКП-нин XXIII съездинин бодуңунай кайтамчык улуг политиктиг болгаш кум-ажымын чоруктуушкуну, совет эрге-чачыгынын 50 чыл оюнга база В. И. Лениннин төртүтүнгөндө бээр 100 чыл болуруна челишкенин ужуражыр дээш бугу чурт хайымынны белеткенин турар үе калбарып турар.

Сөңгулага белеткел бугу организацион кемежерин Тыва АССР-нин Дээди Советинин Президиум ажаллап кылган, партия районна-рын кидиштер эргекчилерин болгаш райкуускомнар секретараларын семинар-чөвүлө хуралын эрткен. Чер-чер Советтеринин күтүс-кенин ажаллачыллары база партия эге организационун секретаралары-биле семинарлар районна-раа эршип турар.

Сөңгулага белеткел бистик республикада организацион эгелээ. ССРЭ-нин Дээди Советинин Нацполналар болгаш Эвилелин Советтеринге сөңгула талазы-биле республика болгаш округтар комитеталарына ажалыч чоннарын хой-ини организационун төлөөкчилерин депшидил унурган. Коллективтерин алаа хамарышкан хурал-дары улуг политиктиг чоруктуушкуну беле эршип турар. ССРЭ-нин Дээди Советинин Нацполналар Советинге Красноярскийн № 16 сөңгула округун илтиг округ сөңгула комитеталарын составына Бий-Хем районун «Тинделет» колхозтун механизатору Марат Салчакты, ССРЭ-нин Дээди Советинин Эвилелин Советинге сөңгула талазы-биле Кызылдын № 409 сөңгула округун округ сөңгула комитеталарын составына «УТГА» 25 чымыс колхозтун Арпаскан сүт-баран ферманын бригадирин Татьяна Казанчы, «Тыва туу» трезинин № 48 тууг эргекчилерин шуга-тур Марья Софронова, «Тыва коболь» тууг эргекчилерин туугучу Кудер Салчак болгаш өскөрү-лаа

дешиштирген. ССРЭ-нин Дээди Советинин Нацполналар Советинге сөңгула талазы-биле сөңгула округтарын комитеталарын составына ажалыч чоннар нинтелидери, партия, комсомол, профивел болгаш совет организационун эң дээр төлөөкчилер республиканын чер боттамын депшиптирилээ. Бо бугу болза чурттуң эрге-чачыгынын дээди органы — ССРЭ-нин Дээди Советинин сөңгула талазы-биле ажалыч чоннарын эң калба демократыг киржилгезинин херечил болур.

Сөңгула кампаниязы — чурттуң нинител-политиктиг амыралында чүгүл болушкун. Алаа белеткелер коммунисттик тургузушкунун эал-чегин үе-чазамын соругаларын долгаам партиянын XXIII съездинин соон дарый өртүп турары-биле сөңгула кампаниянын политиктиг учур-утказы улам илереп турар. Кол соруга болза, сөңгулага белеткел үзөндө совет кижилерин коммунисттик меледери болгаш хой-ини инициативаны улам мый бедидери хандылары. СЭКП-нин XXIII съездинин шийтирлерин, чаа беш чыл планынын соругаларын амыралга боттамырларын уласту бугу күжүн мобилизастаар болур. Партия организационун бугу пропаганда болгаш агитация ажалы бо чугула сөңгулага бурун чаргыткан, чонук кизи бурун чеккен, оларын хараа туткан, идеол-огиттүг чепсектин бугу хевирлер болгаш аргалары бурун ажалла-ган турар учурут.

Күртте эрге-чачыгынын дээди төлөөкчлери органына сөңгула ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң баазына сөңгула дугайында Дүрүмгү дүштүр эртер. Алаа чөтүгү өскөрүлгө болгаш негедейлерин ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиуму 1961 чылдын де-

кабрыда, 1966 чылдын марты кириген. Ол өскөрүлгө болгаш негедейлер болза сөөлү чылдарыа хулээп алдыган хойууларын болгаш сөңгула практикаын барымаалаан. ССРЭ-нин улусин хойууларын баугар судан сөңгула эргенин казымы күш чок болуунга төлөө, сөңгула дугайында Дүрүмгү мааа хамарышкан чуга казыттыган. Эвилелешкен республиканын кеземче хойууларын хамараштыр сөңгула эргенин үзөндө кеземче тодараттынын барымаалаан, кеземчени тодарай харысалганын, кеземчелерин сөңгула дугайында Дүрүмгү база каалаан. Эрткен сөңгула-ларын дүжүлдүгүн барымаалаан, Дүрүмгү чамык чаа негедейлер болгаш өскөрүлгө кириген. Участок сөңгула комитеталарын тургузары чурттуң долгаам турар. Дүрүмгүн 52 чүгүлге участок сөңгула комитеталарын даргазын болгаш секретарын сөңгула хунуе чедир 30 хонук бурунгар кол ажалында хостар болгаш долгаам ажаллап турар черинин аайы-биле шалымын хевээр эртырар дугайында негедейлер кириген. Сөңгулага таарымчалыг байдалдарын тургузары-биле чамык сөңгула участкалары 100-тен эвөөш, ыныг болза 50-ден эвөөш өвөс кизи чурт-такчылыг черлерге тургузары көрдүнгөн.

Чонук күтүлдери болгаш оларга таарымчалыг болуун барымаалаан, сөңгулага бадылашынырны тус черин шалы-биле эртенгенин 6 шактан эгелеш, негедейлер 10 шакта доозар дугайында чаа негедей сөңгула дугайында Дүрүмгү база көрдүнгөн. Бо бугу болза, совет кижилер дугайында Коммунисттик партиянын болгаш Совет чакыткыч улуг чамык салышкынын база катал чечилеш турар. Сөңгула дугайында

Кызыл хоорайда БЕЛЕТКЕЛДЕР

ССРЭ-нин Дээди Советинин сөңгула чоругу дугайында ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунун Чарымы учур билек Тыва АССР-нин наймысалазы — Кызыл хоорайга белеткел ажалы эгелеш. Ажалыч чоннар депутаттарын Кызыл хоорай Советинин күтүс-кенин ССРЭ-нин Дээди Советинин Эвилелин Советинге болгаш Нацполналар Советинге сөңгула талазы-биле округтарын деник-кээрлерин тодараткан. Бадылашкын чоругу сөңгула участкалары тургузган. Кызыл хоорайнын дениккээрлер Эвилелин Советинге сөңгула талазы-биле Кызылдын № 409 сөңгула округту, Нацполналар Советинге сөңгула талазы-биле Кызылдын Чөөн № 648, Кызылдын Барыны № 647 сөңгула округтары тургузтуган.

Кызыл хоорайнын ажалыч чоннар нинтелидери, партия, комсомол, профивел болгаш хой-ини организационун округ сөңгула комитеталарыга боттарынын төлөөкчилерин депшидил. Эвилелин Советинге сөңгула талазы-биле Кызылдын № 409 сөңгула округтун округ сөңгула комитеталарын составына хоорайнын коммунисттик партия организационун СЭКП хоорайнын секретары Сарылар Маскырова КУДАЖИНИ, Тыва республиканын соон сандымын киди эргекчилерин ора-лакчымы Дарыма-Седи Чаман СОТПАНЫ санды болгаш хой-ини челишкенин ажаллачылдарын профивел обкомунуң кол-лективинин нинти хуралы депшидил.

Нацполналар Советинге сөңгула талазы-биле округтарын округ сөңгула комитеталарыга депшидил чоруп турар. Кызылдын Чөөн № 648 сөңгула округтун округ сөңгула комитеталарына хоорайнын коммунисттик аныктар эвилел ВЛКСМ-ниң Кызыл хоорайнын секретары Лао Семеновни СЕДИПТИ, «Тувинская правда» солунун редакциянын коллективинин нинти хуралы редакциянын культура кидиштин эргекчилер Варвара Ефимова МЕЖОВАНЫ, хоорайнын харылаа повторамын ажаллачылдарын хуралы телефон станциянын мастери Николай Егорович ПАРТЫ депшидил үндүргөн.

Кызылдын Барыны № 647 сөңгула округтун округ сөңгула комитеталарын составына ажалыч чоннар боттарынын төлөткүл төлөөкчилерин чоруткан. Кызыл хоорай Советинин күтүс-кенин коллектив күтүс-кенин ажаллачылдары Соли Соляновни СОЛАННЫ, Күртте бадыламына коммунисттик партия организационун кол бухгалтер Любовь Степановна ТОКАРЕВНА депшидил.

ССРЭ-нин Дээди Советинин Нацполналар Советинге сөңгула талазы-биле Тыва АССР-нин сөңгула комитеталарын составына Тыванын чогаалчылар эвилел Чогаалчы Леонид Бориславич ЧАДАМБАНЫ, хожум-шин театрын коллектив Тыва АССР-нин улусун арткан Кара-кыс Намзатовна МУНЗУКТУ депшидил үндүргөн.

Амгы үеде сөңгулаларын дачыма кылдыр ажал эгелеш болгаш СЭКП-нин XXIII съездинин материалдарын сөңгулаларга таныштырар ажал хоорайда калбарган.

КЫШТАГЛААШКЫН КАНЧААР ЭРТИП ТУРАРЫЛ?

Бижитик-Хал сут-баран фермазынын коллектив 12 тонна сут сазар дээн немелде хулаалгелерин СЭБ-ниң XXIII съездинин ажитунурун хуунуу бүдүтүлдө база күөсөдип-кенир.

Ою-биле кады кыштаглаашкын канчаар эртип турарын «Шын» рейд бригадасы хынап көргөш, дараазында четтестерин илереткен. Бо чылын районнуң девискэринге улуг соок чок, кара кыш болган. Борто ажил-агыйларын чамдык удурутчуларын экип эртип сатып оожурган, мал кыштаглаашкынына удурутчуларын экип сатарыпкан. Ажалгазын, азыралын, сугарыла-галык баксыратканын болгаш мипералдык чөмөр-биле чогуур үезинде хандыраанын түннелеринде март айга чедир районнуң ажил-агыйла-рында элден хой баш мыйыстыг бо-д

мал, оон иштинде бо чылын төртүтүн-дө 28 баша, 165 шээр мал болгаш 36 хураган хоран.

Малдын хорамчалык колдуунда «Барлык» совхозтун Аксы-Барлык салбырында (эргелекчин эш Төтөс) болуп турар. Камалга чок чарылап турганын түннелеринде мында ситен февраль айла-ла төгөн. Мыйыстыг бо малда кодуру непертөөн. Ол салбырын Хараганда сут-баран ферма-зында чаш бызаалар хорал турар болгаш молдурлар арып баксыраан. «Шекпээр» совхозтун шээр малын-да кодуру чаш чылар дургуунда уулатканын уламчылап келген. Хойларын дүгү массалык-биле тазар-лап ажуу турар. Дон-Теренин сал-бырын болгаш Суг-Кажал сут-ба-раан фермаларында ситенин норма-чык чокка ажил-агыйжы эвес ча-рыдап турар. Кормушкар чок бол-

ганын ужурунда ногаан ситенин иштер чаша басып төгөткөп турар. Мыйыстыг бо малда кодурун не-пертөөнн кол чылааны болза кайы-лаа ажил-агыйларда туула-наларын организастан тургуспа-нынан хамааржыр.

Көзө ажил-агый бүдүрүлгө эрге-ленин тускай эртемнелери мал-дын азы-бүрү аарыларынга уду-ру баш бурунгар демиселди кошка-чоруду турар. Ветеринария ажил-дакчылары сут-баран фермалары-га азы хойжу бригадалар төптөрүн-дө чөткөп, ыраккы Ак, Ак-Хем, Кызыл-Тайга, Баян-Бол болгаш өскө-дө тер-дере малчынарга эвези барып, оларга практиктик дуза көргүспей турар. «Шекпээр» совхозтун Суг-Кажал, «Барлык» совхозтун Аксы-Барлык сут-баран фермаларында арыг-ше-

вернин байдалы багай. Сут кузар саваларын эки чүткөс, чунар демир, саанчыларга халаттар чөткөшпөс. Арыг-Шеве хуни эртирбей турар.

Улуг соок чок, кара кыш болжок, малдын ишти күш-дегеленин бай-далы харлыг чыдарымында хара-далуп турар. Шээр малдын сугары-ларинтер таварылар «Барлык», «Шекпээр» совхозтарын чамдык хойжуларына тургулаан. Районнуң кайы-лаа ажил-агыйла-рында хойларын дүгү массалык-би-ле тазарып ажуу турарынын база бир чыдаганын сугарылыгы док-таамал чөткөп-агыйла болгаш мипе-ралдык чөмөр-биле четтес хандыра-нында деп чамдык хойжуларын са-нап турары таварыга эвес. «Барлык» совхозта мал тарып бо-данынын станциясы, ажил-агый-

ларда 8 пунктулар бар. Ияды тур-бузе, мал тарып боозары ажил-дакчы бүрү сандаргай байдалга тур-уп келген болгаш малдын кылыраар чөтүрү чайлатканын. Бо чылын план-дауаар 1200 инектин тарып боо-заткан. 301 инекти тарып боозаткан. Эр-тен чылын «Барлык» совхозтун те-рүтүр инектинин 40 хууу, «Шек-пээр» совхозтун 37 хууу кызыраан.

Ам ажил-агыйларын удурутчу-лары шиптирлэг хөмчөгөр албас болза, эртен чыгы четтестерин ка-таптап чадар. «Барлык» совхоз-тун Аксы-Барлык, Хөндөк салбы-ларында малдын бөдүтү чөмөри тө-төн. Малга бергездешкенин моон со-чаар-лаа таваржыр чайлап чок. Ам үдө малчынар сут-сугат дайы-биле чазаллап кирип турар. Соок үе

эрткен, чер кара болганда ам чүтү боор дээр болза, шын эвес. Малга, малын чаш малга берге үе апрель болгаш майны бирги чартым болгай. Чыгыл кажаа чок чазалдага час-тык хат-кавысканын, өл-шөк үези кыш ашкан малга берге болур. Ий-нагыш чыгыш бо үезинде мал ажи-дымче кичээтенин кошканын бол-бас.

Мал кыштаглаашкынын четтесте-ринин доозары бирги ээлчеге мал-чынарына хамааржыр бидитир. Ийдыг болганда, партия организация-лары, ажил-агыйларын удурутчу-лары малчынарын култура амы-дырал хандыраанын дугайында айтырыгы хун бүрүтү кичээтенин тургуурун ужурут.

«Шын» рейд бригадасы: Х. Нестикей «Шын» штаттан дашкар корр. М. Доржунай, район Советинин депутаты М. ЧУЛДУМ, «Шын» штат-тан дашкар корр. Т. Талганчик, «Шын» корр.

Алдарлыг хойжунуң аалында

«Былал тараачын» колхозтун Эрбекте малчынарынын кодан-кодан хойларын кыштагладып ту-рары Кара-Суглар, Улут-Сайырлар бо-ла болгай. Муну кара халалар-дыг, кырында аажок улуг даш доо-тук тургуурун каан, сугуру баш-тыг дагып элден бир кодан хой-лар чатыла берген, чыгыл хун наараанга дегеленип, тавар оя-тап чорлар. Кара алы мунган ка-дарчы, келээнде төй бажында бараан харап тур. Алдарлыг мал-чын Оюн Демчиенит Сөдүй-оолдун № 2 хойжу бригаданын төвү Улут-Бара суга туруп турар.

Ханы чогаанын солагай та-лазында, дөспөлдөш кырында ууун шайбек кылыр туткан ийи улут бажын, ийи ак өглер, мун-гаш болгаш чадагай кажаалар кө-сүтүп келди. Кожанга хойларын, хураганнарын ун, мыда кичи-лерин чугаалаалык чангыс агым болуп холжулуп, бичин-дээ үзүктөлбөс. Көжээки эмирлөгө ки-лип-не эгелей берген.

«№ 2 хойжу бригада» деп се-стерин улагаттыр болгаш, таванын-да алып каан, дымган кылыр, улут бажынын чанынга доктаай берди. Мыда кичи-лаа көзүл-бөс. Бир эжиткен багылап кел-ген бичин уругдан алдыныс:

— Бригадир Сөдүй-оолдун ба-жыны кайла?

— Дөө оо-ла — дөш, үстүндө турган бажыче бичин кичи хо-лун сунуп, айтыт.

— А боду бажында бар бе?

— Куду хой кажазында.

Оюн Демчиенитче олуз бар эвес, уругчул бут кырынга турар кичи-дө болгай. Ол сакмашик-тер-биле кады хураганнарын не-леринге эмирген, хураган ажаа-ган кичилерге, оун ынчаар, мону мынчаар кылырп айтып тур. Кичилерин ажилы мырындай чай чок. Ийи кодан хойну кирип келгеш, хамык хураганнарын не-леринге эмир берген. Хураган-нарын, хойларын алгы-кышкы-зынга улустун чугаазы безин ор-та дымнаабас.

Ажилдан улусту чардыктыр-базы-биле, эмирленин доосту-рун манап, «Часура» кылып эгелди. Час хураганнар тур-гууар чыгыл кажаа. Дегемни аажок, бир ужуудан кирип кел-геш, өскө ужууда турган хураган-нарын көргө, мырындай хөнгөп кестүр. Хүндүс чырык болуп дөш, мунгаш кажаанын дөвни-ринден дөрбөчкө метр хөвирлп кыдыр дөшкөшкө, солга ыш-каш шилден каан. Мынчаанга ка-жаанын ишти уругчул чырык ту-рар. А дүдө анда Илчичинин лам-почкалары чырып бөр. Бригада боду дөшкөктүгү, ырак шаттар аразында турар хирезинде, элек-трик сундуруп ап» турар.

Төрөн хойларга таарымчалыг байдалы тургускан: оларын ху-раганнары-биле кады, үзүктөп каан бичин көзөкөн иштинде ки-рип наар, мынаар өскө хой-лаа, өскө хураган-лаа кирбес. Хураган-нары өзүп, элден аларган хой-ларын он-он азы чөткөп-чөткөп кыдыр, нити уукутканын кирип каар. Сакманын арга-би-ле шак мынаар ажаал турарын и-ти ачында хураганнарын бас-сы-лажып адуу, мезин орта эмейн

баар чорун шүүт чок болдурган. Төрүтүнгөн хураган бурдуу чүс хуу өзүп, дортугү турар. Чаш ху-раганнарын соокка алып, доуп, чөткөп азырын чорук болдур-базы-биле кажаанын чык чыгы-жы. Кыскасы-биле чугаалаарга, малдын чаш төлүн бүрүн кампа-лап алдынын бүт-ле негелдери-рин Оюн Демчиенит хойжу бригаданын хажык чок күөсөд-ип турар.

Даштын чадагай кажаа. Оюн иштин та чөжө кезек кыдыр уукуткөн чүвө, санап чөдөр-лаа арга чок! Уукуткөн каан чамдык өрөөлдерде ситен болгаш түс, си-дөс. Хүндүс хун караа чыгып бергенде хураганнары-биле кады түс-түс үскөн хойларын ол ууку-төшкенин иштинде аякка кажаала-лаш, агаарлап, чөмөрип турар. 2770 баш хойну нити ка-жаа иштинде холуй кажаалаптар болза, оон чүтү-дээ канчаар арга чок болбайн аан. Кажааны ууку-ткан ужуру мыда.

Бригаданын хойжулары мал че-миник курамынын хой оодааш-кымы эгелеринин мунуңда бе-леткеп алып дөш, шуугуу ажилдаан. Ам төрөн хойларга болгаш хураганнарга бөр чөткөп туралга бүрүн экип алган. Чөм төнө бөр ийне деп сатып човар чүвө чок.

Ийги болгаш үшү класстын нарын дүктүгү хойларын бо. Олар-нын күш-дегелди шырап.

— Мырындай кысык чүвө дөт, чөп көчүтү семс хойлар боор! — деп, бригада төвүнге бистин-биле кады келген эш магадан айтырды.

— Мындыг чүвө турда семс болбайн канчаар — деп харым-лааш, хойларга хураган салып турган, назы дөтү берген, ары чаксы сырынга доуга берген, ка-дарчы ашак Ахпаш ситенге бол-гаш силоске айтты. — Чөм дөргө, чир шаа-ла билди. А кол-ла чүвө — ажаал, кадарып турар кичилерде. Бригадир Сөдүй-оолду сураан амындамнар ийнаан? Ол дөргө ач-сугаалаан хойжу-дур.

Ийги кичи турда мал чузар боор бе. Бис оон ууругуламы-биле ажилдан турар бис. Арга-ду-ругалыг кичи амыр чүвө-дир оон. Мынчаар азырап, ажаарга мал өзүп турбайн канчаар!

— Казм, бо хойну туткаш, семистеп көрөм, ашак — деп, ка-дарчыга ойнай-сылдай чугааламы-дыс.

— А-а, хөндө кайын күш чет-тирил бо, оолдар. Адыр, бөр дооунар, ирт-биле дөмөй, көрбөс силер бе!

— Чөвө, тут-ла! Кажаа чаны-биле халып эртен улут ак хойну ашак сегирип алып орта, дөмгөн илдик чок сөөртүп алган чоруту.

Магалы-ла хур кыштан хой-лар. Даштындан көргө улут чаа-гай, дүгү артында сорулуг, кичи чанынче кылаштарга хойн, дө-ригилеп маңылап турар. Кыш тат шууганын, хай дөртүктүгү, бер-ге болза-даа, арга-дуругалыг, ажилга кызымак кичилер, ка-дарган малын шак мынаар хур чыл адырган. Ам баштайгы «дү-жүттү» — оодаашкынын ажаал ап турарлар. А даразында ийги «дүжүт» — дүк кыргылазын чай-биле кады эгелээр.

Бистин «көрүлдөс» доосту берген. Ол аразында дөмгө чыт-кышман чиде хона берген. Хура-ганнар шүтүзү илерин тып, до-тур эл алганы ол чүвө-дир.

— Силерин элден маналыптым ая, ажилым алым мындыг кичи хөт, бүрүдүтпайн көрүрөм — деп, чамык хуламуруншаан, брига-дир Оюн Демчиенит чугаалаан. — Силерге көргүзүр дөш чүвөм бар, баар силер бе?

Төпкө иштинче бригадир-биле кады кирип келди. Мында чаа төрөн хой бурдуу тускай ууку-төшкенин иштинде турар. Чанын-биле эртерге хойлар ээин эдирти көрүп, элип каап турар. Оюн Де-мчиенит бир көзөкөп чанынга көзүп, доктаай берди. Уукуткөшкөн иш-тинде улут ак хой келгенин чы-дыр, оон чанында хылбан-ак ху-раганнар-ла эдирдик. «Ийча хой хураган мынаар канчап кире бер-ген чөдөр?» деп, мен кайгадым.

— Бо кожанга эй-не хүндү-келди хой бо — дөш, Оюн Де-мчиенит каттыра-дыр.

— Чүгө хүндүкелди чүвө?

— Көрүрө даан, оон чанында чөжө хураган бар-дыр.

Ам-на саяй берди: дөрт хураган! Мен бүтүрөйин баргаш, база каттап салаа басып санадым. Шынап-ла дөрт.

— Дөрт хураган ийнеткен хой-дур — деп, бригадир тайла-бырды.

Баксы ситен болгаш өдөк чыт-талып турар ол төпкө иштинче бригадир биле бистин аразыска мындыг чугаа болган.

— Мурнуку чылдарда мындыг таварылга силерге турган бе?

— Чок, турбаан. Бо чылын бир дугаар көрүп тур мең.

— А үштү ийнеткен хой бар бе, Оюн Демчиенит?

— Ийе, бир хой үш хураган төрүкөн. Дөө оо, ындында ууку-төшкенин иштинде турар ол-дур. Хураганнар шүтүп мезин. Чөдө мынчаан, төртүтүнгөн хураган бү-рүзү бисте шүтүп мезин.

— А ийнин ийнеткен хойлар чөжө?

— 60 хой ийнеткен, оолдары шүтүп мезин.

Ийи өрөз бажы. Иштинде эт-сөтүп шөвөрүн кыдыр чымып каан, арыг-силли аажок. Хөндөп, каастай дээрлал каан пөс-биле кы-рындап шып каан радиоприемник-тер Москваны ун дымнапты, сөөлүг мезин дөмчөдө берди. Чымшкын ажил сөөлдүгө брига-дириниң ач-бүленин ишти ба-жынынга чыгып келген. Мында өскө-дээ бажынарын элери чөткөп келген. Сүмөкчү, чу-гаалажыр чүвө-ле хой. Даштын агары чугаалап каан пөсчөдө-лар дөт дамырды хып, хооай-же от хөмөйлөп шүтүп, өрөөл

ишти таакпы ызы-биле чытталып турар. Кичилер ажил-агый дуга-йы сатып човашкын-биле чуга-алажып олар, оларын чугаа-зы хой кажаанын иштинде тур-ганын ышаш кытыр эвес, оожум болгаш бодамчалыг.

Шаттарын сырынына доуга берген хураганнары, чамык шыр-айлыг, амыксым ам-даа илден, дооураш карактарыг, хирей сал-дыг бригадир Сөдүй-оол чугаа-мын түннелешкан, мында диди:

— Эй-не харымсалгайт үе бо. Бистин ажилымын түннелеш-моон көстүр. «Чөс-холды көстү-бөр» деп, улус чугаалажыр чү-вө болгай. Боттарымыс маңаа көргүзүр ужурут бис. Мурнуңда чылдарда түннелерини багай эвес турган. Чыл бурдуу каан бу-рунгар базар деп, партия болгаш чазак айттып турар-дыр. Бо чы-лын эртен чылдан-лаа бөдөк көр-гүзүлгөр дөш, демиселер керек.

Сатып-сөткөлдү ханымын чугаалажыла дыка ур үрүтүлгө-дө турар. Партияны XXIII съездин-ге чедикшиктин ужуражыр дөш, шуугуру ажилдаанын-даа, чаа бөш чыл планын баштайгы чы-мын чедикшиктин эртерин дөш хой-хөй чүтүлгөн кылыр-дык хой-жулар — кезээки кысык даш үезинде чугаалашкан.

Тыва АССР-ниң алдарлыг мал-чыны, коммунист Оюн Демчиенит Сөдүй-оолдун удурутчулары № 2 хойжу бригада бөдөк көрү-гүзүлгөн чөткөп ап турар. Брига-дада шүтү 2770 баш төрүтү хой бар. Ам төрөн хойларын хура-ганнарын бүрүн дортугүтүп ту-рар. А бригадирин бөдүтүп ка-нан турары 390 баш төрүтү хой-ларын 380-ни төрөн. Оон дур-жугалыг хойжу 470 хураганны алган. Оюн Демчиенит эртен чы-лын төрүтү чүс хойга онаштыр 118 хураганны мезин дортугүтүп, «Кызыл тараачын» колхоз-тун 13 хураганын немелде төлө-кирге алган. Бо чылын чүс хойга онаштыр 120 хураганны алыр-ды, алдарлыг малчын шиптир-дөөн.

— Даштын дүн дүшкө, кара-ды. Бажынарын сонгалары, хой кажааларында оттар чырып ту-рар. База бир дүжениншиктин күш-ажылы хун дооулаан. А хой кажааларында улустун чугаала-ры ам-лаа дымнап каап турар. Чаа төрөн хойларын хураганна-рын сакмашиктерин хулап ап турары ол. Камал чөткө иштинге дүжүнү ыржымш урешкан, электир моторун дүжүлгөп да-жык соок, кыргыз агаар-биле ырап чоруп турар. Алдарлыг мал-чынын кодамында айтканымы-дыс. Карангыны өтүр Илчичинин лампочкалары дыка мракаа че-лар дөт чырып түрүп кадым.

Н. АРАНЧАА.

КРАСНОДАР КРАЙ. Рне ажилдыг «Красноармейский» совхозтун ору-галары оуп турар. Сугаттыг эр-те ажилы ажил-агыйга хой ары ору-галы берген. Кол фондустарын 100 рубльден-де онаштыр 300 рубльдин продукцияны алган. Хону ажил-дакчыларынын болгаш механизатор-ларын ажил төлөври анда дүш-түр база өскөн. Колхозчуларын

культура-амыдырал хандыраалыг чыл келген туудун-а экинчи турар. Совхозтун Культура ордузунда бот тымынгар уран чүтүлүп адым болгаш тургусууган болгаш хо-лдарын база фермаларын чүс ажил ажил-ипчилер мыда хан-дыкшы-биле өрөтүп турар. Эр-түр кааа өскөн. Колхозчуларын

цетти болгаш таны ансамбли бри-гадаларга болгаш фермаларга 70 ууда концерти көргүсөн. Эстрада концертинин бот-тымынгар артып, орус ырларын күөсөдип-кан Тасия Бруско (чуртук) көрү-чүлгө сугагаан. Фото Е. ШУЛЕПОВТУУ. СЭТА-нын фотохроникасы.

Хандырылга эки

Колхозчу араатарын культу-ра-амыдырал хандыраалыг улам ийи-ажикилер хөмчөгөр дугайында СЭБ-ниң өкмөтүнчү В. Плехомуч шиптир-лери Барыш-Хемчик районун «Большевик» колхозта эки ботта-дырып турар. Колхозтун малчыны-рын чыгыл чурталга бажылар-биле бурун хандырылган.

Ам партия организацияны болгаш колхозтун баштар чөп кичээтенин малчынарын чурталга бажына-рын, өгөрленин иштики дериг-хөкөмдөк сакмашиктерин хулап ап турары ол. Камал чөткө иштинге дүжүнү ыржымш урешкан, электир моторун дүжүлгөп да-жык соок, кыргыз агаар-биле ырап чоруп турар. Алдарлыг мал-чынын кодамында айтканымы-дыс. Карангыны өтүр Илчичинин лампочкалары дыка мракаа че-лар дөт чырып түрүп кадым.

Н. АРАНЧАА.

ӨӨРТҮН КЭЭР ОЮННАР

Баг кагар, кажың азар, төвөк тө-вөр национал тыва оюннар база хал шыдырап, ышкын ойнаары нөдөнүн ажил-ипчилеринин ынан оюннары болуп берген. Чөм-Хемчик районун «Чыра-Баны» совхозунун Дон-Теренин Хөрүм-Дог сут-баран фермаларын коллективтерин аразында болган бо оюннар эш-хуу ужурамылга ыргаранын-даа, би-чилерин-даа кичээтенин хара тудуп, национал спорттук байыла-ны болган. Анда хөрүм-дагымыр шылгаран үнгөнер.

Б. ХОВАЛЫГ.

стодлар, сандарлар болгаш өскө-дээ ол хөвирлг дериглелер-биле докта-мал хандырып турар апарган. Илан-гы малчынарын өгөрлөнгө та-рыштырган бичек хөмчөгөлдүг, кө-жөринге эртен тегерик стодларын

болгаш сандарларын кылаган шына-ры эки. Ам чазыкчылар 30 ажыг ындыг стод, сандарлар чазан. Т. ТАЛГАНЧИК.

Редатор Н. Н. КУДАЖИ.

АЖАЛГА КАССАЛАРЫНДА ОЙНАШКЫННЫГ САТЫШКЫННАР			
1966 чылдын апрель 6-да Кызыл хоорайга болган ойнаашкы-нарнын 47-ти тиражынын			
НУУРТЭЭР ТАБЛИЦА			
Тыва АССР-ниң бүтү ажаалга кассаларында ойнаашкынын са-мышкынарын талам-биле сөттөрүн дараазында номерлерин-ге ойнаашкынар таварышкан:			
Сөттөрүн номерлери	Салышкынын ортумал түнүгө ойнаашкынын хөмчөзүлүзү-биле	Сөттөрүн номерлери	Салышкынын ортумал түнүгө ойнаашкынын хөмчөзүлүзү-биле
47	25	506	25
76	50	531	25
100	25	590	25
121	25	601	25
160	200	649	25
216	25	703	25
263	25	746	25
289	25	773	25
336	25	824	25
399	100	871	100
415	25	891	25
463	25	922	25
		962	25
Сөттөрүн саны 1000-дан ажып турар ажаалга кассаларында бүтү сүрүшкө мундарын баштайгы муну ышкы, мындыг номер-лиг сөттөрү, мылааларга, 1017, 1076, 2017, 2076, 3017, 3076 бол-ган өскө-дээ сөттөрү ойнап алган.			
Тиражты чорудар талам-биле, комиссиянык дараа — «Кас-тей» совхозтун кол зоотехниги М. БАЛАБАЙ.			
Тиражты чорудар талам-биле комиссиянык харымсалгалыг секретары — ажаалга кассалар эргелекчин улуг инспектору Т. ИЛЫН.			

Аңчыларга

Суг, тулаа куштарын болгаш тайга куштарында чүт-ле кара-кушту Тыва АССР-ниң девискэринге чазын ан-наарын апрельдин 23-тен май 2-ге чедир чөпшээрээн. Куш адаарын нормазы мындыг: 2 кг, 6 өдүрк, 10 санныг ту-лаа куштары, 2 кара-кушту чангыс ачы хүнде өлүрүп болур.

ТЫВА АССР-НИН АҢНЫР-ТЫВЫШ АЖЫЛ-АГЫН ЭРГЕЛЕЛИ.

АПРЕЛЬ 9-ТА

«НАЙЫРАЛ»: «Даштын хөжөөн» 9,50, 11,30, 1.10, «Почта посидания үтөөн» 3, 4.45, 6.30, 8.45, «Балет дугайында бодол», «Почта посидания үтөөн» 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 1, 2, 3, 4, 5, 6,